

Hegedűs Sándor

Farkastörvény

A kisfiú a könnyeivel küszködött, arcán még nem száradtak fel a megelőző nagy sírás nedves sávjai. A két rendőr olyan fenyegetően magasodott fölé, hogy a lassan araszoló kocsisorban ülők egy bűncselekményen tetten ért legénykét sejtettek benne. Volt, aki elégedetten, kárörvendve nézte a jelenetet, mások viszont együttérzőn tekintettek arrafelé. Ők sajnálták a fiút, hogy a nyomorúságos körülmények már ilyen fiatalon bűnre készítették. A legtöbb autós, azonban sem jobbra, sem balra nem nézelődött, azon ügyeskedett, hogy mihamarabb, balesetmentesen átvergődjön Louisville rosszhírű, Gethoként emlegetett néger negyedén.

– Cassius? Miféle név ez? Valami szappanopera-hős volt? Ilyen idétlen neveket is csak ti tudtok választani magatoknak – jelentette ki választ sem várva a szóke járőrparancsnok.

A fiú azonban nem hagyta szó nélkül.

– Igazi hősök voltak! Gaius Cassius római hadvezér, aki még Julius Caesar ellen is fellépett, hogy megmentse a köztársaságot... A másik pedig itt élt Kentuckyban, újságíró volt és a rabszolgák felszabadításáért harcolt.

– Ne verd a nyálad, Okoska! Az ilyen niggerbarátok adtak lovat alátok! – csattant föl, fel se nézve noteszéből az iménti férfiú. – Istenem, de gyűlölöm ezt a környéket! – tette hozzá. – Lopjátok, csaljátok, nyírjátok ki egymást!...

Kissé pocakos járőrtársa neheztelve csóválta meg a fejét. Mindketten büntetésüket töltötték itt. Őt azért helyezték ebbe a körzetbe, mert tanúja és feljelentője akadt annak, hogy jegyzőkönyv felvétele nélkül, megkezdett intézkedését félbehagyva, elengedett egy kenyértolvaj ágrólszakadtat, Jimmyt pedig azért, mert rendszeresen eljárt a keze, legutóbb pedig pépessé puffölt egy gyanúsítottat. Azóta is erőszakos, ha nem is kézzel, szavakkal üt. Most is fölöslegesen alázza ezt a kisfiút, meg a feketéket. Nincs szeme rá, hogy többségük nem bűnöző, egyként gyűlöli valamennyit. Érezte, hogy közbe kell avatkoznia, mielőtt még jobban belegyalogol ennek Cassusnak, vagy, hogy is hívjáknak, a lelkébe.

– Mondd el részletesen, milyen volt a biciklid!

– Egy vadonatúj Schwinn volt. Pirossal és fehérrel festve... A legszebb bringa volt a környéken!

– Honnan, kitől loptad? Valld be! – förmedt rá a magasabb rendőr. – Ki tudja? Lehet, hogy csak viszszalopta jogos gazdája.

– Nem loptam! Anyukám és apukám vette.

– Miből? He! Miből?? Azt mondtad, hogy apád cégtáblákat mázsol, s hatan vagytok testvérek. Anyád meg nem is dolgozik... Honnan volt pénze rá? Erre felelj!

– Jimmy! – figyelmeztette a társa – Ez nem tartozik ránk.

– Jó van Johny! Te is csak védjed ezeket! Nem akard mindjárt örökbe fogadni ezt kicsi niggert? Semmiből se tanulsz?

– Ahogyan te sem!

Jimmy szeme nagyot villant. Ha ölni lehetne tekintetekkel, rendőrhálál lett volna a vége. Mivel azonban nem lehet, így a megszólított nyelt egy nagyot, majd gúnytól csöpögő hanghordozással, mint ha csak egy herceghez szólna, fordult a fiúhoz.

– Kegyeskedne megnevezni valami tanút, aki egyáltalán látta valaha eme csodaparipája hátán?

– Itt az utcán mindenki látta.

– Jöjjön ide, fiam! – szólította fel a boltelőtti pultjánál nem messze álló zöldséges bácsit.

John megint – igaz, hogy csak önkéntelenül, alig láthatón – rosszallóan csóválta a fejét. Talán csak a kisfiú vette észre, akit éppúgy felháborított a rendőrök bevett szokása, hogy a legidősebb, legtisztetreméltóbb feketéket is tegezik és fiamnak szólítják. Ami pedig különösen lélekpirító, hogy azok ezt zokszó nélkül tudomásul veszik. Rossz nézni, hogy milyen alázatos testtartással siet hozzájuk ez az öreg is.

– Láttad, fiam ezt a gyereket biciklizni?

– Igen, biztos úr. Sokszor. Azon jön mindig bevásárolni. Jó gyerek ez – tette hozzá, remélve, hogy segíthet vele a bajba jutott fiún – mindig hosszú listával érkezik, segít bevásárolni az anyukájának.

– Milyen volt a kerékpár? Írd, le fiam!

– Különféle. Többnyire egy rozoga biciklin jött, ami a nagyapjáé volt...

– Hop-hop-hop-hop-hop! – Vágott szavába jelentőségteljes hangsúllyal és hangemeléssel a rend elszánt védelmezője. – És az a kék, amit keresünk?! – állított csapdát, s mutatójával csendre intette a tiltakozni szándékozó fiút.

– Biztos, hogy nem ő lopta el, mert vagy két hete kapott egy gyönyörű piros-fehér színűt. Olyan boldogan feszít rajta, öröm nézni.

– Azt lopták el tőle – adott öregnek magyarázatot John, a szelídebb rendőr. – Azt mondja, látta is, hogy kik kötötték el. – Troy Brownt és Gerry Robesont vélte látni – olvasta fel jegyzetfüzetébe nézve.

Az öreg zöldséges arca grimaszba rándult, s nagyot sóhajtott.

– Biztos rosszul látta! – jelentette ki, határozottan, de bocsánatot kérő tekintettel nézve a fiúra.

Alighanem jól látta a gyerek, csípte el a néma gesztust John. Ő ugyan még nem hallott róluk, de valami életveszélyes kötekedői lehetnek a környéknek... Vagy – ami talán még rosszabb – valami főbűnözők gyermekei.

– No, ugye!? – kapaszkodott az öreg szavába Jimmy, de nem fejtette ki, hogy mire gondolt.

Egy hessegető mozdulattal elbocsátotta a zöldségest, aki korához képest igencsak szaporázta, hogy mihamarabb távolabb kerüljön. Jimmynek úgy látszik megtetszett, hogy egyetlen hang nélkül is képes intézkedni. Magához intette a távolabbi szatócsüzlét báméskodó gazdáját, aki próbált ugyan úgy tenni, mintha nem vette volna észre a mozdulatot, de nem sikerült időben odébbállnia. Az erőteljesen sürgető újabb kézjelekre jobbnak látta mégis elindulni. Amikor odaért, Jimmy a társához fordult.

– Olvasd fel újra a két nevet!

– Troy Brown, Gerry Robeson...

– Ismeri őket?

– Jaj, dehogyan is!

– Hazudsz, fiam! Látom rajtad! Csalhatatlan jele van. Honnan lehet tudni, hogy egy nigger hazudik? Mozog a szája és hangot ad ki! – nevetett fel a maga viccén.

Csakis ő nevetett. Csodálkozva nézett Johnra, hogy el sem mosolyogja magát. Addig fog rokonszenvezni ezekkel a sötétbőrű-sötétlelkű alakokkal, mígnem egyszer megkéselik majd egy sikátorban. Meg is érdemi ez a görény – gondolta magában.

– Nekem ne hazudj! – tért vissza az előbbi gondolatmenetéhez. – Ismered őket! Kik ők, hol laknak.

– Nem ismerem, nem is hallottam róluk, a kisfiú hazudik, ha azt mondta, hogy tudom, kik ők! Még csak hasonló nevéket sem ismerek. Az én üzletem jó híré, oda nem járnak ilyen gazemberek.

John, de Cassius is arra várt, hogy ismét felcsattan az a jelentőségteljes Hop-hop-hop-hop-hop!, hiszen a boltos csúnyán elszólta magát. Ha nem ismeri, s nem is hallott a két fickóról, honnan tudja, hogy gazemberek? Jimmy ugyan felcsattant, de más szavait ismételte meg.

– No, ugye!? – engedte útjára a megszeppent szatócsot. – Ha nincs gyanúsított – folytatta – és nincs más szemtanú csak egy szavahihetetlen tizenkét éves kis kölyök, nincs teendők sem. Ha ismeretlen a tettes, akkor nekünk nincs is semmi dolgunk a nyomorult bringáddal. Menjenek be a szüleid a kapitányságra, de ha nincsen számlájuk a vásárlásról, jobb, ha elkerülik a találkozást, mert azért – vágott tekintetével John felé – olyan rendőrök is akadnak, akik nagyon is kíváncsiak arra, miből vették, ha ugyan vették ezt a drága biciklit. De a legjobb az len-

ne, ha egymás között intéznétek el, s a rendőröknek nyugtot hagynátok... Na, gyerünk Johnny! Nincs itt semmi dolgunk! – tette zsebre tollát, noteszét.

A másik rendőr azonban odahajolt a kisfiúhoz, megsimogatta a fejét, s azt mondta.

– Úgy látom, jobb lesz, ha te sem ismered őket. Addig legalábbis semmiképp, míg nem vagy erősebb náluk. Láthatod, ha nem vagy képes megvédeni magad, másra se nagyon számíthatsz. Menj, tanulj meg bokszolni! Farkastörvények vannak a világban.

A kisfiút ez az eset, s ez a tanács indította el az egyik közeli bokszklub edzőtermébe. Cassius Clay szokatlan nevét 1960-ban az egész világ megismerte, amikor a római olimpia ökölvívó tornáján megnyerte a félnehézsúlyúak versenyét. Hazatérve azt tapasztalta, hogy mit sem ér az elsősege, négerként ugyanolyan megaláztatásokat kell látnia és elszenvednie, mint korábban. Tiltakozásként az Ohio folyóba hajította aranyérmét. Később hivatásos versenyző lett, sorra nyerte a nagy mérkőzéseket. Az világ figyelme azonban akkor terelődött újra rá, amikor súlyos börtönbüntetést, pénzbírságot is vállalva megtagadta, hogy részt vegyen a vietnami háborúban. Tiltakozott az ellen, hogy fegyvert fogjon, s embertársai gyilkosává váljon. Megfosztották címeitől, s egy időre valóban rácsok mögé került. Szabadulása után új néven állt szorítóba: Muhammad Aliként lett a nehézsúly, a profi ökölvívás koronázatlan királyává...

Bocsánatkérésnek is beillett, hogy őt, a népek barátságát és a békét hirdető olimpiai eszméhez mindvégig hű egykori sportolót kérték fel az olimpiai láng meggyújtására az atlantai nyitőünnepségen.

Temetésén Bill Clinton, az Egyesült Államok kétszer megválasztott elnöke is megjelent, hogy adózzon az emlékének.